

KKK**NR 11****CZERWIEC 2021 R.***Egzemplarz
bezpłatny*

KROTOSZYŃSKI KURIER KOLEJOWY

Powitanie lata z pociągami turystycznymi

W upalną niedzielę, **20 czerwca 2021 r.**, na krotoszyńskiej stacji zatrzymał się pociąg turystyczny o wdzięcznej nazwie „**Wagabunda**”. Skład kojarzący się z przygodą i wędrowką okazał się świetnym pomysłem na rozpoczęcie lata. Pociąg wyjechał z Wrocławia, by przez Leszno i Krobię dotrzeć do stolicy powiatu krotoszyńskiego. Po chwili przerwy wyruszył dalej – pod równie urokliwą nazwą „**Brzostek**” – do Jarocina i Brzostowa. Po powrocie z tej miejscowości do Krotoszyna, pociąg ponownie przemianowano i jako „**Wagabunda**” odjechał do Wrocławia.

Organizatorem przejazdu była **Turystyka Kolejowa TurKol.pl.**, obchodzącą w tym roku jubileusz 10 lat istnienia. Pierwotnie skład miał zawitać do Krotoszyna 3 maja, jednak ze względu na wprowadzone obostrzenia epidemiczne, pociąg odwołano. Teraz nadarzyła się okazja na małą przejażdżkę, choćby do pobliskiego Brzostowa, znajdującego się na linii kolejowej Jarocin – Kąkolewo (Leszno). Atrakcją był tutaj wjazd na nieczynny od lat szlak Jarocin – Gostyń.

Pasażerowie pociągu „**Wagabunda**” zostali powitani na peronie przez członków **Towarzystwa Miłośników i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej**, którzy opowiedzieli o historii dworca i stacji oraz oprowadzili gości po mieście. Kolejowe rozpoczęcie lata było więc w pełni udane...

Grzegorz T. Śnieciński

Pociągi TurKol.pl

Wagabunda i Brzostek

w Krotoszyne

20.06.2021 r.

10 lat Turystyki Kolejowej TurKol.pl

Markowy Produkt Turystyczny TurKol.pl istnieje już 10 lat. Adresowany dla całych rodzin projekt polega na zorganizowanych wycieczkach turystycznych na pokładzie pociągów specjalnych. Przejazdom w różne regiony Polski towarzyszą liczne atrakcje – od wjazdu na nieczynne dla ruchu pasażerskiego szlaki po zwiedzanie ciekawych miejsc i miejscowości. To nie tylko sama przyjemność jazdy pociągiem, ale też możliwość uczestnictwa w imprezach organizowanych przez współpracujące z Turystyką Kolejową samorządy i organizacje pozarządowe.

TurKol.pl kilkakrotnie odwiedzał w przeszłości Ziemię Krotoszyńską. **11 czerwca 2011 r.** na naszą stację majestatycznie wjechał parowóz Ol 49 ciągnący wagony wypełnione żądnymi wrażeń turystami. Pociąg „**Ziemiańin**” relacji **Poznań Gł. – Krotoszyn – Krobia – Poznań Gł.** przywiózł znakomitą orkiestrę holenderską „**De Blaaskaffers**”, która dała niezapomniany pokaz swych nieprzeciętnych umiejętności muzyczno-rozrywkowych. Występ uświetniła również polska grupa taneczna ubrana w piękne stroje ludowe. Przybycie pociągu specjalnego było dużym wydarzeniem dla miasta. Władze samorządowe wspólnie z lokalnymi stowarzyszeniami zorganizowały okolicznościową imprezę przed dworcem. Gości powitała **Krotoszyńska Orkiestra Dęta**, a członkowie **Towarzystwa Miłośników i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej** opowiadali o historii węzła kolejowego. Mieszkańcy miasta, tłumnie przybyli na stację, podziwiać mogli uzupełnianie wody w zbiornikach lokomotywy parowej przez miejscową straż pożarną. Pierwsze kolejowe święto z pociągiem turystycznym było więc ze wszelkich miar udane.

Rok później „**Ziemiańin**” zawitał ponownie do Krotoszyna. Trasa pociągu była identyczna jak poprzednio. **9 czerwca 2012 r.** przed stacją odbyła się impreza „**Dworzec w kłębach pary**” zorganizowana przez **Urząd Miejski i Starostwo Powiatowe** przy współpracy kilku stowarzyszeń w tym **TMiBZK**. Pasażerowie pociągu oraz mieszkańcy miasta obejrzeli występy **Krotoszyńskiej Orkiestry Dętej** oraz **Zespołu Tańca Ludowego „Krotoszanie”**. Były również przejażdżki bryczkami i zabytkowym autobusem, parada **Rodziny Ulańskiej**, wystawy, pokaz stuntu motocyklowego i oczywiście – napełnianie wodą parowozu. Z okazji przyjazdu „**Ziemiańina**” ukazał się pierwszy numer „**Krotoszyńskiego Kuriera Kolejowego**”.

Trzeci raz pociąg **TurKol-u** dotarł do miasta **8 czerwca 2013 r.** Tym razem z Poznania przyjechał prawdziwy skład retro – oprócz parowozu mieszkańcy mogli podziwiać wnętrza zabytkowych wagonów 3 klasy. Przyjazd „**Ziemiańina**” ponownie był okazją do zorganizowania przez **Urząd Miejski w Krotoszynie** specjalnej imprezy. Tym razem miała ona jeszcze większy rozmach, bowiem była to pierwsza edycja festiwalu „**KrotoFest**”. Jedną z atrakcji tego wydarzenia była możliwość przejazdu po krotoszyńskiej stacji drezyną motorową, która była obsługiwana przez członków **Towarzystwa Miłośników Kolei Ostrzeszów – Namysłaki**. Mieszkańcy Krotoszyna mogli również wybrać się na przejażdżkę pociągiem retro „**Biskupianin**” do Krobi i z powrotem.

Niecały miesiąc później w Krotoszynie pojawił się „**Krasnal**”, czyli nowy pociąg turystyczny relacji **Poznań Gł. – Krotoszyn – Wrocław Gł. – Leszno – Poznań Gł.** Tym razem parowóz ciągnął wagony przedziałowe. Pasażerowie pociągu obejrzeli u nas występ dzieci z przedszkola „**Smerfuś**” oraz uzupełnianie wody przez parowóz. Goście mogli ponadto zapoznać się z ofertą wydawniczą **TMiBZK** oraz celami kampanii „**Bezpieczny przejazd – zatrzymaj się i żyj**”. Podróżni wysłuchali pogadankę na temat historii krotoszyńskiej kolei oraz otrzymali od przedstawiciela **Urzędu Miejskiego w Krotoszynie** pamiątkowe gadżety.

Rok 2014 przyniósł prawdziwy wysyp pociągów turystycznych. Oprócz dobrze już znanych „**Ziemiańina**” i „**Biskupianina**” pojawiły się nowe: „**Feniks**” Krotoszyn - Kalisz - Ostrów Wlkp. - Kalisz - Krotoszyn; „**Kolejarz**” Krotoszyn - Ostrów Wlkp. - Krotoszyn; „**Krotoszanie**” Wolsztyn - Krotoszyn - Wolsztyn; „**Prosna**” Poznań Gł. - Krotoszyn - Kalisz - Krotoszyn - Poznań Gł. Wielkiemu kolejowemu świętu (**05.07.2014 r.**) towarzyszyła impreza „**Niezwykła Kolej Rzeczy**”, której organizatorami byli **Starostwo Powiatowe w Krotoszynie**, a także stowarzyszenia – **Krotoszyńskie Centrum Przedsiębiorczości (CKI)**, **Krotochwile** oraz **TMiBZK**.

Były okolicznościowe wystawy, stoiska promocyjne oraz przejazdy drezyną ręczną zorganizowane we współpracy z **Towarzystwem Miłośników Kolei Ostrzeszów – Namysłaki**.

Kolejny przejazd miał miejsce jeszcze w tym samym roku za sprawą pociągu o charakterze turystyczno-patriotycznym „**Ewakuacja ‘39**”. Był to okolicznościowy skład kursujący na trasie **Wolsztyn – Kobylin – Krotoszyn – Koźmin Wlkp. – Jarocin – Września - Koło** (i z powrotem) w związku z 75. rocznicą nalotu lotnictwa niemieckiego 2 września 1939 r. na pociąg ewakuacyjny z Krotoszyna na stacji kolejowej w Kole. Przyjazd pociągu do tego miasta (**02.09.2014 r.**) powiązany był z uroczystością odsłonięcia nowego pomnika na cmentarzu parafialnym, upamiętniającego ofiary tragedii sprzed lat. Monument został sfinansowany przez samorządy obu miast. Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Koła nad Wartą oraz TMiBZK zorganizowały ponadto zbiórki publiczne na ten cel. Pasażerowie pociągu „**Ewakuacja ‘39**” podróżowali zabytkowym składem retro historyczną trasą z 1939 r. Inicjatorem przejazdu był **Burmistrz Krotoszyna**, a w realizację idei włączyli się ponadto **Starosta Krotoszyński** oraz władze **Kobyliny, Koźmina Wlkp. i Zdun**.

Przedostatnia wizyta pociągu specjalnego w ramach **Markowego Produktu Turystycznego TurKol.pl** miała miejsce w święto **11 listopada 2019 r.** Tym razem do Krotoszyna dotarł skład nawiązujący do motywu przewodniego przejazdu, czyli czasów schyłku epoki PRL. Pod hasłem „*Pociągiem do wolności na Dzień Niepodległości*” pociąg turystyczny „**Marcin**”, zestawiony z lokomotywy spalinowej i wagonów przedziałowych, poruszał się na trasie **Kalisz – Krotoszyn – Poznań Gł. – Kalisz**. Skład na krotoszyńskiej stacji tradycyjnie powitali członkowie **TMiBZK**.

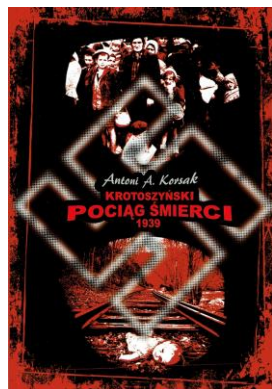
Turystyka kolejowa w Wielkopolsce (jak i reszcie kraju) rozwija się już od dekady. **TurKol.pl** świętuje właśnie 10-lecie swego istnienia. Jubileusz został uczczony razem z „**Wagabundą**” i „**Brzostkiem**”. Krotoszyńskie szlaki czekają na kolejne turystyczne wyprawy.

Grzegorz T. Śnieciński

Obchody rocznicowe w Kole

Dokładnie w 80. rocznicę barbarzyńskiego nalotu lotnictwa niemieckiego na pociąg ewakuacyjny z **Krotoszyna** na stacji w **Kole** (2 września 1939 r. - **2 września 2019 r.**), na obchody rocznicowe udała się delegacja krotoszyńskich władz samorządowych oraz przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji w tym **Towarzystwa Miłośników i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej**. Złożono wiązanki kwiatów pod pomnikiem ofiar ataku (na Cmentarzu Parafialnym) oraz pod pamiątkową tablicą na dworcu PKP.

W sali kolskiego ratusza miała miejsce prezentacja wydanej przez TMiBZK książki „**Krotoszyński pociąg śmierci 1939**” autorstwa **Antoniego Artura Korsaka**. Opisuje ona tragiczną historię ucieczki w pierwszych dniach wojennej pożogi i nieoczekiwane przerwanie ewakuacji na stacji w Kole. Doszło wówczas do zbombardowania pociągu z mieszkańcami Krotoszyna i okolic, w wyniku czego śmierć poniosło 117 pasażerów i mieszkańców Koła. Dzieło zawiera wykaz imienny ofiar oraz osób, które przeżyły to piekło. W książce opisano również dalsze losy ocalałych ewakuowanych, zamieszczono ponadto kilka wspomnień uczestników tamtych wydarzeń. Wydawnictwo zawiera także opis działań samorządów miasta Koła i Krotoszyna na rzecz upamiętnienia ofiar ataku.

Grzegorz T. Śnieciński

Nieużywane trasy kolejowe – (nie)wykorzystany potencjał?

Ostatni, pandemiczny rok, był wyjątkowo ciężkim okresem dla większości z nas, także dla przewoźników kolejowych. Limity pasażerów, potencjalne kwarantanny dla podróżujących, anulowane połączenia. Prawdopodobnie większość z tych rzeczy już niedługo przestanie być dla nas problemem. Co innego likwidacje i zawieszenia kursów pociągów. Choć te niedawne trwały jedynie kilka miesięcy (ze względu na obostrzenia sanitarne) i raczej nie niosły za sobą poważniejszych skutków, tak bywały w przeszłości dużo gorsze okresy dla siatki połączeń.

Pierwszym okresem, który niemal natychmiast przychodzi do głowy, to komunikacyjna „rzeź” na przełomie XX i XXI w. Wtedy też (jak chociażby **3 kwietnia 2000 roku**) zostało zawieszone i zlikwidowane kursowanie składów na **1028 km** tras kolejowych. Na części z nich ruch po pewnym czasie został wznowiony, jednak na wielu szlakach, zamiast pędzących pociągów, widzimy dzisiaj bujnie rosnące krzaki i drzewa na torowisku. W najgorszym wypadku nie widać już nawet torów, które zostały rozebrane.

Taki los w znakomitej większości (choć trochę wcześniej) podzieliła **Krotoszyńska Kolej Dojazdowa**. Wybudowana na początku XX wieku trasa prowadząca początkowo z **Krotoszyna** do **Dobrzycy**, a później do **Pleszewa** i dalej do **Broniszewic**, zamykana była stopniowo. Ruch na odcinku z **Pleszewa Wąskotorowego** do **Broniszewic** zawieszono w **1978 r.**, zaś z **Krotoszyna Wąsk.** do **Pleszewa Wąsk.** w **1986 r.** Już po kilku latach prawie część trasy była rozebrana, a jedynym ocalałym odcinkiem pozostał fragment z **Pleszewa Miasto** do **Pleszewa Wąsk.**, czynny w ruchu pasażerskim do tej pory.

W praktyce rozebranie torów to dla wielu tras niemalże wyrok śmierci, oznaczający powolną agonię pośród sterty chwastów. Wówczas bardzo często szanse na reaktywację ruchu pociągów są bliskie zeru. Jednak utrata torowiska nie musi jeszcze oznaczać najgorszego. Od pewnego czasu da się zauważyć próby wykorzystania tej przestrzeni w postaci budowy ścieżek rowerowych. Taki pomysł został jakiś czas temu zrealizowany chociażby w **Miliczu** i okolicach, gdzie oprócz samej ścieżki na trasie spotkamy stylizowane wiaty z tablicami informacyjnymi oraz skanseny ze stojącymi składami, które dawniej kursowały po tych wąskotorowych liniach.

Podobnie mają się sprawy z **KKD**, gdzie w ramach współpracy samorządów lokalnych powstanie trasa rowerowa „**Śladami Bany**”, z **Krotoszyna** do **Rozdrażewa**. Częściowo jest ona już zrealizowana na terenie Gminy Rozdrażew oraz w samym Krotoszynie. Teraz **Powiatowy Zarząd Dróg** zajmie się budową brakującego fragmentu ścieżki z **Nowego Folwarku** do **Brzozy**. Powstanie także połączenie traktu w samym Krotoszynie z trasą prowadzącą od dworca kolejowego PKP. Samorządy gminne i powiatowy będą odpowiedzialne za zorganizowanie miejsc postoju, tablic informacyjnych i wiat przystankowych. Będą one pełnić także funkcję miejsc przesiadki z roweru na autobus. W planach przewidziana jest również aplikacja mobilna oraz mapa turystyczna. Prace mają się zakończyć do końca tegorocznych wakacji, tak aby zdążyć przed rozpoczęciem roku szkolnego. Całość inwestycji ma pochłonąć ponad 4 mln zł.

Wydaje się, że gdy praktycznie nie istnieją już szanse na reaktywację ruchu na trasie kolejowej, to budowa ścieżki rowerowej może być dobrą formą uratowania takiej trasy od kompletnego zapomnienia, będąc połączeniem historii z aktywnością fizyczną. Czas pokaże, jak dużo takich dawnych linii kolejowych zostanie w ten sposób przekształcone.

Arkadiusz Śnieciński

KROTOSZYŃSKI KURIER KOLEJOWY – okolicznościowe pismo pasjonatów kolei i historii. Wydawca: Towarzystwo Miłośników i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej. Numery archiwalne KKK: <http://www.tmibzk.krotoszyn.pl/o-tmibzk/varia> e-mail: k.kurier.k@o2.pl
www.facebook.com/pages/Krotoszyński-Kurier-Kolejowy © G. T. Śnieciński, Krotoszyn, czerwiec 2021 r.